

OMUZ EKLEMİ SKORLAMA SİSTEMLERİ

1. BÖLÜM

Kutalmış ALBAYRAK¹

Omuz skorlama sistemleri, omuz hastalıkları için hastalık yönetiminin etkinliğini ölçmek üzere tasarlanmıştır. Birçok skorlama sistemleri önerilmiştir. Ancak, bu sistemler arasında geçerlilik, korelasyon ve sistemler arası güvenilirlik henüz tam olarak gösterilememiştir. Bazı skorlama sistemleri, instabilite gibi belirli bir omuz patolojisine spesifik iken bazı diğer skorlama sistemleri ise tüm omuz koşullarına uygulanabilmektedir. Başlangıçta belirli bir prosedürün başarısını değerlendirmek için önerilen bazı skorlama sistemleri artık başka birçok omuz bozukluklarını da değerlendirmek için yaygın olarak kullanılmaktadır. Önemli bilimsel validasyon çalışmaları veya bir fikir birliği ile üzerinde ortak bir kanaatin olduğu standart bir omuz puanlama sistemi henüz mevcut değildir.

Ortopedik cerrahide, hasta sonucunun geleneksel objektif ölçümleri hareket açıklığı, kuvvet ve radyografik değişkenleri içermektedir. Bu önlemler uzun süredir kullanımları sayesinde geniş bir kabul görmesine rağmen, genellikle hasta sağlığının fonksiyonel ve psikolojik yönlerinin çok zayıf göstergeleridir. Yaşam kalitesinin öznel ölçümleri titizlikle geliştirildiğinde, geleneksel olarak kullanılan objektif ölçümlerden daha güvenilir ve geçerli sonuçlar verdiği görülmüştür. Skorlama sistemleri geliştirilirken de gün geçtikçe yaşam kalitesini doğru değerlendirme arayışları artmıştır. Bu bölümde omuz eklemi patolojilerinin değerlendirilmesinde en sık kullanılan ve ortopedik cerrahlar tarafından büyük ölçüde kabul görmüş skorlama sistemlerine yer verilmiştir.

¹ Op. Dr, Ortopedi ve Travmatoloji Uzmanı, İstanbul Başakşehir Çam ve Sakura Şehir Hastanesi, md.albayrak@hotmail.com

- Rowe skoru tekrarlayan omuz çıkıklarında cerrahi sonucu değerlendirmek için 1978 yılında geliştirilmiş en eski skarlardan biridir(16).
- Rowe skorlamasında klinisyen tarafından stabilite, hareket açıklığı ve omuz fonksiyonları değerlendirilir. 1981, 1982 ve 1988 de bazı modifikasyonlar yapılmıştır.
- Maksimum puan 100 - minimum puan 0 dır.
- Rowe skoru en çok kabul gören skorlama sistemlerinden biridir ancak klinisyenin görüşüne dayalı fizik muayene değerlendirmesini içerir. Örneğin apprehension testinin değerlendirilmesi kişiden kişiye değişebilmektedir.
- Eklem hareket açıklığının değerlendirilmesi şekli açıkça ifade edilmemiştir. Özellikle skapulotorasik eklem hareketine katkısı göz önünde bulundurulduğunda objektif değerlendirmeler zorlaşacaktır.
- Omuz instabilitesi spesifik bir skorlamadır ve geçmişten günümüze sıklıkla kullanılmıştır.
- Rowe skoru çok sıklıkla kullanılmasına ve kabul görmesine karşın, ne orijinal versiyonu, ne de diğer dillerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılmamıştır.

KAYNAKÇA

1. Kirkley A, Griffin S, Dainty K. Scoring Systems for the Functional Assessment of the Shoulder. *Arthrosc - J Arthrosc Relat Surg*. 2003;19(10):1109-1120. doi:10.1016/j.arthro.2003.10.030
2. Constant CR, Gerber C, Emery RJH, Sjøbjerg JO, Gohlke F, Boileau P. A review of the Constant score: Modifications and guidelines for its use. *J Shoulder Elb Surg*. 2008;17(2):355-361. doi:10.1016/j.jse.2007.06.022
3. Çelik D. Turkish version of the modified Constant-Murley score and standardized test protocol: Reliability and validity. *Acta Orthop Traumatol Turc*. 2016;50(1):69-75. doi:10.3944/AOTT.2016.14.0354
4. Michener LA, McClure PW, Sennett BJ. American Shoulder and Elbow Surgeons Standardized Shoulder Assessment Form, patient self-report section: Reliability, validity, and responsiveness. *J Shoulder Elb Surg*. 2002;11(6):587-594. doi:10.1067/mse.2002.127096
5. Romeo AA, Bach BR, O'Halloran KL. Scoring systems for shoulder conditions. *Am J Sports Med*. 1996;24(4):472-476. doi:10.1177/036354659602400411
6. Tashjian RZ, Deloach J, Green A, Porucznik CA, Powell AP. Minimal clinically important differences in ASES and simple shoulder test scores after nonoperative treatment of rotator cuff disease. *J Bone Jt Surg - Ser A*. 2010;92(2):296-303. doi:10.2106/JBJS.H.01296
7. Çelik D, Atalar AC, Demirhan M, Dirican A. Translation, cultural adaptation, validity and reliability of the Turkish ASES questionnaire. *Knee Surgery, Sport Traumatol Arthrosc*. 2013;21(9):2184-2189. doi:10.1007/s00167-012-2183-3
8. Ayhan Ç, Ünal E, Yakut Y. Basit Omuz Testi'nin Türkçe versiyonu: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *Fiz Rehabil*. 2010;21(2):68-74.
9. Leggin BG, Michener LA, Shaffer MA, Brenneman SK, Iannotti JP, Williams GR. The Penn Shoulder Score: Reliability and validity. *J Orthop Sports Phys Ther*. 2006;36(3):138-151. doi:10.2519/jospt.2006.36.3.138
10. Hazar Kanik Z, Gunaydin G, Pala OO, et al. Translation, cultural adaptation, reliability, and validity of the Turkish version of the Penn Shoulder Score. *Disabil Rehabil*. 2018;40(10):1214-1219. doi:10.1080/09638288.2017.1284905

11. Roach KE, Budiman-Mak E, Songsiridej N, Lertratanakul Y. Development of a Shoulder Pain and Disability Index. *Arthritis Rheum.* 1991;4(4):143-149. doi:10.1002/art.1790040403
12. Bumin G, Tüzün EH, Tonga E. The shoulder pain and disability index (SPADI): Cross-cultural adaptation, reliability, and validity of the Turkish version. *J Back Musculoskelet Rehabil.* 2008;21(1):57-62. doi:10.3233/BMR-2008-21108
13. El O, Bircan C, Gulbahar S, et al. The reliability and validity of the Turkish version of the western Ontario rotator cuff index. *Rheumatol Int.* 2006;26(12):1101-1108. doi:10.1007/s00296-006-0151-2
14. Kirkley A, Griffin S, McIntock H, Ng L. The development and evaluation of a disease-specific quality of life measurement tool for shoulder instability: The Western Ontario Shoulder Instability Index (WOSI). *Am J Sports Med.* 1998;26(6):764-771. doi:10.1177/03635465980260060501
15. Basar S, Gunaydin G, Hazar Kanik Z, et al. Western Ontario Shoulder Instability Index: cross-cultural adaptation and validation of the Turkish version. *Rheumatol Int.* 2017;37(9):1559-1565. doi:10.1007/s00296-017-3716-3
16. Skare Ø, Schrøder CP, Mowinckel P, Reikerås O, Brox JI. Reliability, agreement and validity of the 1988 version of the Rowe Score. *J Shoulder Elb Surg.* 2011;20(7):1041-1049. doi:10.1016/j.jse.2011.04.024